

واردات لوازم خانگی از کره آزاد شد؟

قاچاق با فاکتور دولتی!

قفل امین حضور با واردات قطره چکانی باز نمی شود

کیمیا ملکی: خبر اجازه واردات لوازم خانگی کره‌ای از سوی تعاونی‌های مرزنشین در روزهای اخیر این تصور را ایجاد کرد که ممنوعیت ورود برندهایی مثل سامسونگ و ال جی برداشته شده است اما توضیحات سازمان توسعه تجارت نشان می‌دهد ماجرا محدودتر از این حرف‌هاست: واردات فقط از مسیر تجارت مرزی و برای تعاونی‌های مرزنشین مجاز شده و واردات رسمی و سراسری لوازم خانگی بزرگ همچنان ممنوع است. این تصمیم در شرایطی اعلام شده که بازار با قیمت‌های بالا، کاهش قدرت خرید خانواده‌ها و افزایش گرایش به خرید کالای دست‌دوم روبه‌رو است. در همین رابطه رئیس اتحادیه لوازم خانگی مشهد می‌گوید برخی کالاهای خارجی موجود در بازار تا ۲ برابر قیمت واقعی فروخته می‌شوند و هزینه تهیه چهره‌به‌هم نسبت به سال گذشته به‌شدت بالا رفته است. حالا باید دید که گشایش محدود در مرزها می‌تواند به کاهش قیمت و افزایش انتخاب مردم کمک کند یا اثر آن در بازار چندان محسوس نخواهد بود؟

واردات لوازم خانگی کره‌ای با اما و اگر...

خبر تازه درباره واردات لوازم خانگی کره‌ای در نگاه اول شبیه پایان ممنوعیت واردات این کالاها بود. نام برندهایی مثل سامسونگ و ال جی که آمد، بسیاری تصور کردند این محصولات دوباره به‌طور رسمی وارد بازار ایران می‌شوند. اما توضیح سازمان توسعه تجارت تصویر دقیق‌تری از تصمیم جدید به دست داد: محدودیت مربوط به نشان تجاری و مبدا کالا برای واردات از مسیر تعاونی‌های مرزنشین برداشته شده است؛ نه برای همه واردکنندگان و نه برای تجارت رسمی و سراسری.

به بیان ساده، این تصمیم به معنی آزاد شدن واردات لوازم خانگی کره‌ای برای همه نیست. واردات از مسیر تعاونی‌های مرزنشین و در چارچوب تجارت مرزی امکان‌پذیر شده، اما واردات رسمی لوازم خانگی بزرگ همچنان ممنوع است. سازمان توسعه تجارت نیز اعلام کرده این تصمیم بر پایه مصوبات کارگروه ماده ۱۲ قانون ساماندهی مبادلات مرزی گرفته شده است؛ کارگروهی که درباره نوع و میزان کالاهای قابل ورود از مسیر مرزنشینی تصمیم‌گیری می‌کند.

اهمیت این تفاوت زمانی روشن می‌شود که بدانیم واردات لوازم خانگی خارجی از سال ۱۳۹۷ با محدودیت جدی روبه‌رو بوده است. وزارت صمت در سال ۱۴۰۰ اعلام کرده بود از سال ۱۳۹۷ هیچ ثبت سفارشی برای واردات لوازم خانگی خارجی انجام نشده است. آن زمان، حمایت از تولید داخلی و مدیریت منابع ارزی از دلایل اصلی این سیاست عنوان می‌شد. هدف این بود که با محدود شدن ورود کالای نهایی، تولیدکنندگان داخلی فرصت بیشتری برای تامین نیاز بازار پیدا کنند.

خرید کالای نو از توان بخشی از مردم خارج شد

برآوردی که معاون وقت صنایع عمومی وزارت صمت در سال ۱۴۰۱ از بازار ارائه کرده بود، ابعاد دیگری از این وضعیت را نشان می‌دهد.

بر اساس آن اظهارات، ارزش بازار لوازم خانگی حدود ۶ میلیارد دلار بوده و سهم کالاهای قاچاق نزدیک به ۱.۷ میلیارد دلار برآورد شده است. این رقم مربوط به همان سال است و نباید آن را آمار روز بازار دانست؛ ضمن آنکه برآورد قاچاق نیز با دشواری‌هایی همراه است.

با این حال، همین عدد نشان می‌دهد ممنوعیت واردات رسمی الزاما به معنی حذف تقاضای مردم برای کالای خارجی نیست. بخشی از این تقاضا ممکن است از مسیرهای غیررسمی پاسخ داده شود؛ مسیری که نظارت بر منشأ کالا، خدمات پس

از فروش و حقوق خریدار را دشوارتر می‌کند.

فشار قیمت‌ها فقط به خریداران کالای خارجی محدود نیست. بسیاری از خانواده‌ها برای خرید کالای نو، به‌ویژه هنگام تهیه جهیزیه، با هزینه‌های سنگینی روبه‌رو هستند. رئیس اتحادیه لوازم خانگی مشهد گفته است هزینه تهیه همان کالاهای جهیزیه نسبت به یک سال قبل حدود سه برابر شده است. این گفته، برآورد یک مقام صنفی است و نباید آن را به‌عنوان آمار رسمی افزایش قیمت تک‌تک کالاها در نظر گرفت اما تصویری از دشواری خرید برای خانواده‌ها و زوج‌های جوان ارائه می‌دهد.

وقتی خرید کالای نو از توان بخشی از مردم خارج می‌شود، انتخاب‌ها هم تغییر می‌کند. ابن‌الرضا افزایش گرایش برخی جوانان به خرید لوازم خانگی دست‌دوم را به کاهش قدرت خرید خانوارها نسبت داده و گفته است کمتر کسی ترجیح می‌دهد کالای کارکرده بخرد اما بعضی خانواده‌ها ناچار به این انتخاب می‌شوند. برای خانواده‌ای که باید چند وسیله ضروری را هم‌زمان تهیه کند، تفاوت میان قیمت کالای نو و دست‌دوم می‌تواند تعیین‌کننده باشد. نتیجه این وضعیت ممکن است عقب افتادن خرید، انتخاب کالای ارزان‌تر یا تعمیر چندباره وسایل قدیمی باشد.

فقط بخشی از تجارت مرزی آزاد است

لازم است ضوابط حمل‌ونقل، شناسه کالا، گارانتی و خدمات پس از فروش نیز روشن باشد.

موضوع اصلی همین‌جاست: تصمیم تازه نه بازگشت کامل برندهای خارجی است و نه تغییر همه‌جانبه سیاست وارداتی کشور. این تصمیم فقط امکان واردات را برای بخشی از تجارت مرزی فراهم می‌کند. در نتیجه، نباید انتظار داشت صرف اعلام آن، قیمت‌ها را فوراً پایین بیاورد یا مشکل خرید لوازم خانگی را حل کند. اثر واقعی تصمیم به میزان کالاهای واردشده، نحوه توزیع و میزان نظارت بر بازار بستگی دارد.

برای تولیدکنندگان داخلی نیز مسئله فقط حضور یا نبود برندهای خارجی نیست. اگر قرار است حمایت از تولید به بهبود کیفیت، خدمات پس از فروش و قیمت مناسب منجر شود، حمایت باید نتیجه‌اش را در تجربه خریدار نشان دهد. مردم معمولاً هنگام خرید با چند پرسش ساده روبه‌رو هستند: کالا چقدر دوام دارد؟ قطعات و تعمیرکار در دسترس است؟ خدمات پس از فروش واقعی ارائه می‌شود؟ قیمت آن با بودجه خانواده تناسب دارد؟ سیاست واردات زمانی قابل ارزیابی است که پاسخ این پرسش‌ها را برای مصرف‌کننده بهتر کند.

هزینه

واسطه‌گری و انتقال کالا

در سال‌های بعد، تولید داخلی افزایش یافت. دبیرکل انجمن تولیدکنندگان لوازم خانگی گفته است تولید انواع این کالاها از ۱۶ میلیون و ۵۰۰ هزار دستگاه در سال ۱۴۰۱ به ۱۹ میلیون و ۵۰۰ هزار دستگاه در سال ۱۴۰۲ رسیده است. این رشد نشان می‌دهد صنعت داخلی توانسته بخشی از نیاز بازار را تامین کند اما افزایش تولید به‌تنهایی به معنی ارزان‌تر شدن کالا یا دسترسی آسان‌تر مردم نیست. در بازار، همچنان نگرانی درباره قیمت، کیفیت، خدمات پس از فروش و امکان انتخاب میان برندها وجود دارد.

رئیس اتحادیه لوازم خانگی مشهد در گفت‌وگو با ایسنا گفته است ممنوعیت واردات کالاهایی مانند یخچال، یخچال‌فریزر، ماشین لباسشویی و ظرفشویی، رقابت را در بازار کاهش داده و انتخاب مصرف‌کننده را محدود کرده است. از نگاه او، واردات کنترل‌شده می‌تواند میان کالای داخلی و خارجی رقابت ایجاد کند و به متعادل‌تر شدن قیمت‌ها کمک کند. این حرف به معنای بی‌کیفیت دانستن کالای ایرانی نیست؛ همان‌طور که او تأکید کرده، تولیدکنندگان داخلی هم محصولات باکیفیت و خدمات مناسبی ارائه می‌کنند. مسئله اصلی به گفته او این است که مردم باید بتوانند با توجه به نیاز و توان مالی خود انتخاب کنند. قیمت کالاهای خارجی هم به یکی از بخش‌های بحث‌برانگیز بازار تبدیل شده است. کالاهای خارجی موجود در بازار حدود دو برابر قیمت واقعی خود فروخته می‌شوند. این رقم، آمار رسمی قیمت‌گذاری نیست و به‌عنوان ارزیابی

رئیس اتحادیه مطرح شده است؛ مطرح شده است؛ توضیح او درباره کاهش عرضه و محدود بودن مسیرهای واردات، بخشی از سازوکار گرانی را روشن می‌کند. وقتی واردات رسمی وجود ندارد، کالاهای خارجی از مسیرهای محدودتر و پرهزینه‌تری به بازار می‌رسند. در چنین شرایطی، هزینه واسطه‌گری و انتقال کالا هم می‌تواند به قیمت نهایی اضافه شود.

سخن پایانی

تصمیم تازه درباره واردات لوازم خانگی کره‌ای از مسیر تعاونی‌های مرزنشین، محدودتر از آن است که بتوان آن را پایان ممنوعیت واردات یا بازگشت رسمی برندهای خارجی دانست. با این حال، این تصمیم بار دیگر مسئله‌ای را به بحث گذاشته که سال‌هاست خانواده‌ها با آن روبه‌رو هستند؛ قیمت بالا و محدود بودن انتخاب. آمار افزایش تولید داخلی مهم است اما برای مردم زمانی معنا دارد که کالا با قیمت قابل‌پرداخت، کیفیت مناسب و خدمات پس از فروش در دسترس باشد. از سوی دیگر، واردات محدود هم اگر سهمیه و مسیر توزیع روشنی نداشته باشد، الزاما به کاهش قیمت منجر نمی‌شود. آزمون واقعی این سیاست، نه در عنوان خبر بلکه در نتیجه آن برای خریدار است که آیا کالای بیشتری با قیمت مناسب‌تر به دست مردم می‌رسد یا فقط مسیر تازه‌ای به کانال‌های محدود عرضه اضافه می‌شود؟

